

Bohoslužby v Zábřehu 1.září 2013

Lk 14, 1.7-14

Milé sestry, milí bratři, když chce být někdo dnes úspěšný, musí být vidět, musí se o něm vědět. Jen tak ho budou ostatní znát a dostane se k nějakým výhodám. Tak to na nás často volají různé hlasy ze všech stran. Skoro by se mohlo zdát, že právě na tom záleží samotný lidský život. Jen ten, kdo se prodere dopředu, ten zvítězí, bude se mít dobře. Kdo zůstává vzadu má smůlu.

V době Ježíšově tomu nebylo jinak. Ježíš byl jednou pozván na hostinu a sledoval, jak si hosté vybírají místa. Obsazují ta přední, ta nejlepší. Chtějí ostatním ukázat, že právě oni jsou těmi významnými hosty, že ostatní si jich také musejí vážit. Ve vlastních očích tak stoupá jejich cena, posouvají se na pomyslném žebříčku směrem nahoru. Těžko říct, k čemu to je vlastně dobré. Spíš to asi patří k lidské přirozenosti. Rádi soupeříme, s někým se srovnáváme, vyhráváme, jsme zkrátka těmi lepšími. Možná je v tom ona stálá touha po bohorovnosti, která přeci musí začínat tím, že se povýšíme nad druhého člověka. Jen tak získáme pocit, že přestáváme být jen nějakým obyčejným člověkem a stává se z nás něco víc. Máme čestné místo, jsme vážení, to přeci už něco znamená. Je vlastně jedno, kdo nás zve a jaká je to příležitost. Důležité je být před všemi ostatními.

Ježíšovi se toto zabírání míst moc nelíbilo. Dokonce by se dalo říct, že v tom vidí určitou pošetilost. V zápalu boje, v zápalu toho, co chce člověk dosáhnout, nevidí, jak to také může dopadnout. Nevidí, že jeho představy mohou narazit na skutečnost, která bude dost tvrdá. Když někdo obsadí první místo, znamená to, že si dost věří, vidí se velice významně. Proto si tam také sedá. To odpovídá docela naší lidské pýše. Cítíme se být těmi, kdo jsou na vrcholu, těmi nejlepšími. Jen stěží se najde někdo, kdo by toto místo mohl zaujmout místo nás. Je dost věcí, které mohou zcela oprávněně dodávat tak velké sebevědomí. Třeba Boží lid k tomu mohl mít docela pádný důvod. Bohem vyvolený a opečovávaný národ musí být v Božích očích přeci výše než ostatní. A ti, kdo se drží Božích slov, musí být přeci ještě výše než ti, co nedrží. A takto by se dalo postupovat pořád dál. Setkání s realitou je působení Ježíšovo. Ten, kdo se cítí na vrcholu, padá dolů. On nepřichází s tím, aby oslavil dokonalost svých spolustolovníků. Svým podobenstvím jim předkládá poněkud rýpavou otázku. Co když je někdo významnější? Co když je někdo, kdo je skutečně hoden takové cti, někdo, kdo si ji pouze nepřisvojuje? Co potom? Potom následuje pád. Jako na té hostině. Člověk se sebevědomě sedne dopředu a pak přijde někdo váženější a on jde s potupou dozadu. Ten, kdo chtěl být výše a dále než ostatní

najednou padá a je až někde za nimi. Tato situace neznamená jen posun o místo zpět. Nic takového Ježíš nechce. Jde o jednoho člověka, nikoliv o celou řadu stolovníků. Pád se týká jen toho, kdo se cpal nejvýš.

Sedání si na různá místa při té hostině skutečně vypadá, jakoby člověk nepočítal s tím, že někdo lepší by tu mohl být. Stejně tak Ježíšovi současníci moc nepočítali s tím, že by Bohu mohl být někdo blíží než právě oni. Jak ale vidno, člověk se může velice snadno plést. To právě Ježíš přišel ukázat. Není tak těžké, aby se našel někdo, kdo bude Bohu blíží než my. Zejména tehdy, když v našem přístupu je cítit až moc sebevědomí a málo pokory. Vždyť Ježíš nastavuje našemu životu pomyslné zrcadlo, abychom jej dobře viděli, abychom jej viděli pravdivě. A v tomto zrcadle nevidíme zrovna nic, co by se blížilo Bohu. Spíše naopak. Může poznávat svou nedokonalost, malost, vzdálenost od Boha. Chceme být velicí a významní, místo toho vidíme, že jsme malí a bezvýznamní. To je skutečný pád. Čím lepší se člověk cítí, tím větší šok je pro něj zjištění, že není až tak dobrý. Ježíš tedy vede člověka k jinému postupu před Bohem. Hostina, o které Ježíš mluví, může být hostinou Božího království. Symbolizuje stůl, ke kterému máme možnost přicházet. Jsou mnohé cesty, kterými je člověk pozván. Cesta, kterou přicházejí třeba mnozí sebevědomí vyznavači Hospodinovi, může být postavena na tom, že je to cesta Zákona, cesta poslušnosti tohoto Zákona a plnění jeho ustanovení. Během ní si člověk může několikrát říct, že je přeci dobrý, daří se mu dle jeho mínění tuto cestu naplňovat. Proto směle přichází co nejbliže čestným místům. Jenže již několikrát se ve svém působení Ježíš zastal těch, kteří jsou na tom poněkud jinak. Před Bohem člověku sebevědomé vystupování moc nepomůže. Takové vystupování je jen dojemem, který na druhé děláme. Je vlastně maskou, kterou se přikrýváme. Maskou, na kterou Bůh ale neslyší. Nerozhoduje se podle toho, jaký na něj uděláme dojem. Jeho rozhodování je postaveno na tom, jaké je naše srdce, co je v nás, ne za co se schováváme. Boha nepřesvědčíme, že nejsme žádnými hříšníky, neukecáme to před ním. On ví, že hříšníky jsme a jen čeká, kdy si to sami přiznáme. A to je ten okamžik, o kterém mluví Ježíš jako o příchodu na hostinu a sednutí si někam dozadu.

Zdalo by se to tedy jasným návodem. Jestli chceš člověče dopředu, drž se vzadu. Tak jednoznačné to ale zase není. Opět je třeba si uvědomit, že nejde o pózu, nejde o získávání lepšího místa. Sednout si dozadu nemůže vycházet z vypočítavosti, aby všichni viděli, jak jsem pokorný. Ježíš to dovysvětluje ještě v pokračování svého podobenství. Vzdáleně mluví o něčem jiném. Ale když si to dáme do souvislosti, zjistíme, že se to pohybuje kolem určité vypočítavosti v lidském jednání. Je jedno, jak člověk jedná, když je za tím stále jen myšlenka na vlastní zisk. Je to něco, co Bůh od člověka neočekává. Lidské jednání má být motivováno trochu jinou otázkou než otázkou po tom, co z toho budu mít.

Pozornost lidského nitra by se měla upřít jinam než k sobě samému. To je ale věc, která není ovlivnitelná lidskou silou. Sami sebe nedokážeme přesvědčit, abychom nemysleli jenom na sebe, aby se motivem našeho jednání nestávala vlastní sebeoslava. Dokud si to člověk bude

stále myslet, bude tím, kdo se snaží dostat stále dopředu, snaží se být nějakým způsobem lepší než ti ostatní. Bude to stále ten starý člověk, kterému hrozí, že bude vykázán ze svého místa někam dozadu, bude zažívat šokující pád, zhroucení svého mínění o sobě. Jedinou cestou je zde odevzdání se Bohu, přístup, kdy sebe sami popřeme a pohřbíme tak své já. Jen tak se do našeho jednání místo vypočítavosti a účelnosti dostane Boží láska a pomoc bližnímu. Znovu se tedy musíme zamýšlet nad motivy svého jednání. Proč děláme, co děláme? K čemu to má sloužit? Co tím sledujeme? Plníme své touhy, jdeme za svým snem, nebo hledáme a naplňujeme Boží vůli?

Kdo chce být úspěšný, musí být vidět, musí se o něm vědět. Dá se říct, že jsou to slova, která platí i v Boží přítomnosti. Jen všechny ty pojmy nabývají trochu jiných rozměrů. Kdo chce před Bohem obstát, mít tedy úspěch, musí být před ním vidět, snažit se, aby jej Bůh znal. V tomto případě je ale třeba rozlišovat mezi Bohem a Božím lidem. Nebudeme Bohu známí tím, když naše jména naplní různé církevní statistiky, různé zápisy a podobně. Nebude známí tím, že se k němu budeme hrnout na přední místa u jeho stolu. Bohu se nejvíce líbí tichost a pokora. Sami jej o ní ale musíme stále žádat. Kdo tedy vyznává, že vlastně nezná pořádně sám sebe, ten se stává Bohu známým, o tom Bůh ví, ten u něj nachází svou slávu. Proto při svém díle mějme na mysli, co toto dílo dá druhým, ne jak pomůže nám samotným. Nekonejme ani ty bohulibé věci jen proto, abychom se zalíbili. To nikdy ničemu nepomůže. Nechme se zde vést Boží láskou a touhou po něm samotném, po jeho následování. Může se stát, že se pak o nás zase nebude tolik vědět. To ale nevadí, pokud bude vidět výsledek, pokud naše jednání přiblíží lidi Bohu a pomůže jim být těmi, kdo jsou zváni na jeho hostinu. Jaké místo u stolu potom společně budeme mít, na tom už vlastně nezáleží. Bůh to nějak moc nerozlišuje. U něj není důležité, jak blízko mu u stolu sedíme. Vždyť všechny, kdo přicházejí rád vítá a považuje za čestné hosty. A je-li každý stejně vážený, je-li v Božích očích stejně hodnotný, proč do toho máme my vnášet nějaké dělení? Vždyť cesta spásy je právě v pochopení, že se nemáme snažit být jako bohové, ale máme se snažit být takoví, jakými nás chce mít Bůh. Nemáme se snažit urvat svou slávu, ale čekat, až ji budeme moci přijmout z Božích rukou. On pro nás má dobré místo nachystané. Musíme být ale trpěliví a počkat, až nás na něj sám usadí.

Pane Ježíši, přicházíš, abys nás učil mnoho o nás i našem světě. Učíš nás také, abychom neusilovali o vlastní prospěch o vlastní slávu, ale to pro nás nejlepší a nejdůležitější hledali u tebe. Dej nám tu milost, abychom dokázali očekávat na tvé slovo a tvé pozvání na čestné místo u tvého stolu.

Amen.